

Сада је куцнуо час социјалдемократата. Најкасније данас (20. фебруар) на адресе чланова странке стићи ће писмо. У њему ће бити гласачки листић са одлучујућим питањем: Велика коалиција – да или не? Шта ако заокруже „не“?

„Да ли би Социјалдемократска партија Немачке (СПД) требало да потпише коалициони уговор које је у фебруару 2018. године постигнут са Хришћанско-демократском унијом (ЦДУ) и Хришћанско-социјалном унијом (ЦСУ)?“

На то питање може да одговори око 463.000 чланова СПД и да, најкасније до 2. марта, одговор пошаље Главном одбору странке. Сва писма која у поштанско сандуче стигну после тог датума биће неважећа. Резултат гласања биће саопштен 4. марта у седишту странке у Берлину, где ће се гласови пребројавати уз присуство бележника. Врх странке биће обавезан да уважи резултат гласања, уколико најмање двадесет одсто чланова буде гласало, чак и ако одговор буде гласио „не“.

База одлучује

Баш као и пре четири године, и сада чланство социјалдемократата има последњу реч о коалиционом уговору са ЦДУ и ЦСУ. Право гласа имају и нови чланови, уколико су странци приступили до 6. фебруара ове године. На учлањење у странку позивали су

противници Велике коалиције, како би на страначком гласању спречили њено формирање. И заиста, од ванредног страначког конгреса, одржаног 21. јануара – када је тесном већином дато зелено светло за почетак коалиционих преговора – уследило је око 24.000 нових учлањења.

За разлику од савезних избора 2013. године, када је 76 одсто чланова СПД подржало нову владу, сада би чланови странке могли да одбаце Велику коалицију. Многе социјалдемократе сматрају да важни захтеви њихове странке нису узети у обзир, као што је спајање породица за избеглице.

Такође су незадовољни због заокрета бившег шефа странке Мартина Шулца, након пропалих покушаја за формирање такозване Јамајка коалиције: он је место СПД-а најпре видео искључиво у опозицији, а сада странку по трећи пут хоће да води у Велику коалицију. Његова будућа наследница, Андреа Налес, управо се за то бори.

И то поред болног искуства, да СПД из влада на челу са канцеларком Ангелом Меркел, увек на крају излази оштећен. У последњој анкети СПД више није друга снага Немачке – пао је испод десничарске Алтернативе за Немачку.

Страх од пада

Пре свега партијска омладина Јусос чланове позива да гласају са „не“. Њима је доста „политике најмањег заједничког именитеља“. Бирачи су, кажу, рекли „не“ Великој коалицији још 24. септембра дајући јој 14 одсто гласова мање него 2013. „Демократија живи од сучељавања политичких табора, а тог сучељавања у Великој коалицији готово да нема“, аргументују у Јусосу, чији је речити председник Кевин Кинерт најутицајнији противник Велике коалиције.

Шта ће се десити уколико чланови СПД буду гласали против? „Онда ће бити нови избори“, одговор је који се може чути. Али није све тако једноставно. Нити Бундестаг може сам себе да распусти, нити Меркел или Налес могу да предложи нове изборе. То је противно Уставу, који је усмерен на стабилност земље. Честе изборе – каквих је било у време Вајмарске Републике – творци Основног закона хтели су да отежају.

На потезу би заправо био немачки председник Франк-Валтер Штајнмајер. Он је обавезан да Бундестагу предложи кандидата за канцелара. Јер пре него што се народ поново позове на гласање, канцелара би требало најпре да покушају да изаберу представници народа у Бундестагу. Па макар то била и мањинска влада.

Чак и ако пропадне формирање коалиције, Штајнмајер ће за функцију вероватно предложити лидерку најјаче странке Ангелу Меркел. За успешно гласање, које је тајно, потребна би јој била апсолутна већина од 709 посланика, такозвана „канцеларска већина“. До сада су сви немачки канцелари, као и Меркелова на претходна три гласања, били изабрани у првом кругу.

Мањинска влада или нови избори?

У овом случају би вероватно било другачије: након два неуспела покушаја за формирање коалиције, Меркелова би вероватно била без апсолутне већине. Тада би уследио рок од четрнаест дана – и то је регулисано немачким Уставом. За то време Бундестаг може – на основу својих предлога – да бира кандидата или кандидаткињу за канцелара. И у том случају би била неопходна апсолутна већина.

Уколико ни то не би успело, по истеку рока би „одмах морао да се одржи нови круг гласања“. То стоји у члану 63. Устава, који тек од тог тренутка предвиђа спуштање препрека. У финалном гласању је онда довољна проста већина гласова.

Затим би на потезу поново био Штајнмајер: немачки председник онда мора да одлучи да ли изабраног кандидата жели да именује за новог канцелара мањинске владе, који онда у парламенту увек мора да тражи нову већину како спровео своје политичке циљеве. У супротном би могао да распусти Бундестаг и да у року од шездесет дана закаже нове изборе.

Врх СПД још увек не жели да говори о новим изборима, на којима би – страхује се – десничарско популистичка АфД могла да постане друга снага у земљи. Врх СПД тренутно се више труди да чланове странке придобије да подрже коалициони уговор.

(Дојче веле)